

1 Mosebok

Nycklar

Syfte

I mötet med i princip all litteratur är det viktigt att fundera över syftet med texten. Varför är texten skriven, vad är det den vill svara på? Detta blir tydligt i mötet med Bibeln.

Bibelns syfte är i första hand tro, relation, teologi och etik och det är viktigt att ta med sig i mötet med t.ex. skapelseberättelsen.

Det finns olika läger när det gäller evolutionsteori och skapelsetro och visst är det bra och riktigt att låta vetenskap och tro mötas. Men redan i 1 Mos kap 1-2 möter oss två skapelseberättelser som motsäger varandra om vi bara läser dem som historiskt exakta beskrivningar. De är dock helt möjliga att läsa tillsammans om vi håller det större syftet i fokus.

För syftet med ursprungstexterna är att berätta för oss var vi kommer ifrån, vem som har skapat oss och världen, i vems gemenskap vi var/är tänkta att leva. Den vill påverka vår människosyn, vår Gudsrelation, vår känsla av ansvar för den jord som lagts i våra händer.

Patriarkberättelserna

Att läsa berättelserna om Abraham, Isak och Jakob känns ibland som att titta på en antik dokusåpa. Intrigerna avlöser varandra. Det handlar tydligt om vanliga bristfälliga människor, och en helt annan kultur, där t.ex. månggifte och slaveri är något naturligt och inte ens ifrågasätts. Även här blir vi sittande med frågan, vad vill Gud säga i denna berättelse? Varför har han låtit den finnas kvar? Vad talar han till mina tankar och känslor i detta? De här berättelserna kräver ofta att jag tar lite mer tid till att leva mig in i dem för att förstå och / eller kunna förhålla mig till dem.

Förbund

Förbundstanken är något som genomsyrar hela vår Bibel. Förbund är Guds sätt att återupprätta den relation som brast där i Edens lustgård för så länge sedan. Förbunden kommer i olika skepnader i olika tider, men innehåller alltid eviga löften. I första mosebok ingås förbund med hela mänskligheten via Noa och med alla ättlingar till Abraham. Som kristna lever vi i det nya förbundet, genom Kristus

Fakta

Författare: Enligt tradition tillskrivs Moseböckerna dess huvudperson, Mose. Men det är inget de som helhet utgör sig för att vara. Språkbilden varierar tydligt mellan olika texter vilket tyder på både flera källor och tider för nedtecknandet och att helheten sedan sammansatts. Första Mosebok utspelar sig dessutom långt innan Mose och har burits genom åren genom muntlig tradering.

Tid:

Från skapelsen till och med berättelsen om Josef (2000 talet f. Kr.)

Bakgrund:

Vi möter här ursprungsberättelserna. Kap 1-11 beskriver skapelse och syndafall, Babels torn och Arken. Därefter tar patriarkberättelsen vid, med Abraham, Isak, Jakob och den längsta berättelsen om en enskild person i Bibeln, utom Jesus – berättelsen om Josef.

Måndag: Skapelsen

Läs 1 Mos 1-2

Blunda en stund och försök se Gud som skapar världen inför din inre blick. Vad är det som träder fram? Titta tills han är helt klar och sätt dig sedan mitt i den bild som finns i ditt hjärta.

Tisdag: Fallet

Läs 1 Mos 3-4

Vad är synden i denna berättelse? Att Adam och Eva inte lyder Gud? Att de inte går till honom för vishet utan vill ta den själva? Att de gömmer sig? Att de skyller på varandra?

Vad hade hänt om de bett om förlåtelse?

Onsdag: Hagar

Läs 1 Mos 15-16

Två personer tilltalas här med namn av Gud. Abraham, den store patriarken i tre världsreligioner (Judendom, Kristendom och Islam) och Hagar den egyptiska slavflickan som utnyttjas sexuellt för att ge barn åt en annan kvinna. Båda ges ett löfte.

Vad säger de här kapitlen till dig om Gud?

Torsdag: Abraham

Läs 1 Mos 17-18

Här möter oss en Gud med budskap som får både Abraham och Sara att le. Hur såg deras leenden ut? (Namnet Isak som barnet sedan får betyder just leende eller han som ler). Finns det något exempel i ditt eget liv när ett misstroget leende fått förvandlas till ett äkta?

Här möter oss också den svåra texten om Sodom och Gomorra och den fascinerande ordväxling som blir mellan Abraham och Gud. Vad uppmanar texten dig till?

Fredag: Isak

Läs 1 Mos 22

Vad är det för en Gud som kräver detta? Vad handlar berättelsen om?

Ta din ende son, honom som du älskar, och offra honom!

Gud utser åt sig det får som ska offras... (Abraham till Isak)

När det väl kommer till kritan offras aldrig Isak. Men 2000 år senare utser Gud sin egen ende son, som han älskar och offerar honom. Kan berättelsen om Abraham och Isak kasta ljus på din förståelse av Guds lidande är när Jesus hänger på korset för dig och mig?

Lördag: Jakob

Läs 1 Mos 32
(Kap 27-33 om du vill
läsa hela berättelsen)

Brodern som lurat sin bror på förstfödsrätten och sedan flytt till sin morbror Laban är på väg hem igen...

Jakob är fylld av känslor, rädsla, oro och ånger och under natten brottas han, som så många av oss gör timmarna innan gryningen när något oroar vår själ. Jakob brottas med någon han inte känner, men som han genom brottningen lär känna och han får ett nytt namn, Israel. Namnet betyder den som kämpat med Gud eller Guds kämpe.

Vad är din brottning **med** Gud just nu?

Vad är din brottning **för** Gud idag?

Söndag: Josef

Läs 1 Mos kap 45 –
46
(Kap 37- 50 om du vill
läsa hela berättelsen)

Här möter vi Josef och hans bröder i slutet av deras berättelse.

Detta är en stark berättelse att hämta mycket ur. Gud som gör något gott av något ont. Josefs uppmaning: Kom hit, jag ska ta hand om er. Och den mjuka uppmaningen när de ska resa: Bli inte ovänner på vägen.

Låt Josefs uppmaning bli en röst för samma uppmaning från Jesus. Hur kan du leva nära Jesus idag. Och finns det någon ovänskap i ditt liv som du behöver få redan ut?